

BURSA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SOSYAL BİLGİLER

6. SINIF

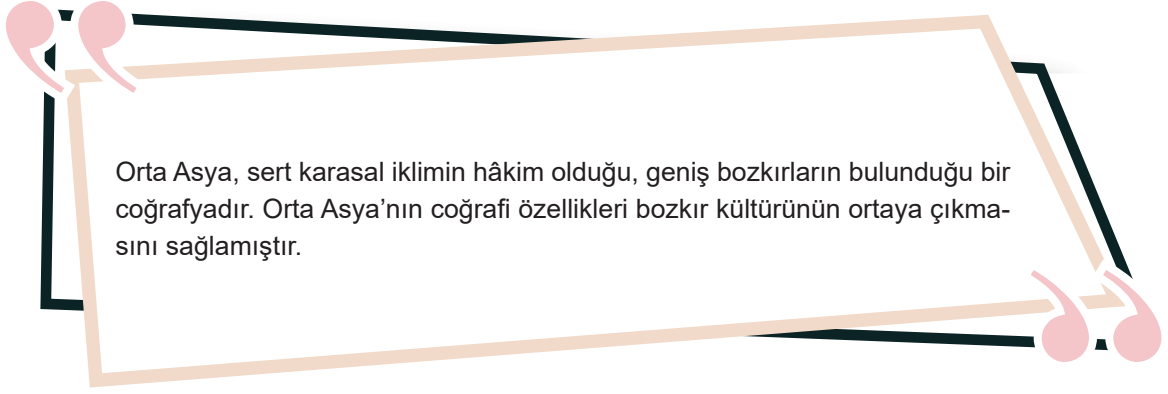
2. ÇALIŞMA FÖYÜ

Sabahattin DÜLGER	İl Millî Eğitim Müdürü
Mahmut KARAKAYA	Şube Müdürü
Volkan ÇIRAKOĞLU	ÖDM Ekip Sorumlusu
Petek ÇELİK	Branş Koordinatörü
Ertan ÇAĞLAYAN	Soru Yazarı
Olcay TUGAY TİKİL	Tasarım
Gamze GENÇBAYRAKDAR	Dizgi

ETKİNLİK-1

Tabloda verilen kavramların numaralarını örnekteki gibi yerleştiriniz. Sorulara birden fazla numara gelebilir.

1 Koyun	2 Sagu	3 Türeyiş	4 Teoman	5 Bilge Kağan	6 Köktürk Alfabetesi
	7 Orta Asya	8 Latin Alfabetesi	9 Türkistan	10 At	
11 Türkü	12 Uygur Alfabetesi	13 Ergenekon	14 Mete Han	15 Koşuk	16 Hindi

- Türklerin yaşadığı ülke anlamına gelen bölge: 9
- Türklerin en çok yetiştirdikleri hayvanlar:.....
- Asya Hun Devleti hükümdarları:.....
- Türklere ait başlıca sözlü edebiyat unsurları:.....
- Köktürlere ait bir destan:.....
- İslamiyet öncesinde Türklerin kullandığı alfabeler:.....

İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda siyasi bir birlik yoktu. Araplar, kabileler halinde yaşıyor, güçlü bir devlet sistemi oluşturamıyordu.

ETKİNLİK-2

Arap Yarımadası'nda İslamiyet'in hâkim olmasıyla terk edilen uygulamaların yer aldığı balonların üzerine "X" işareti koyunuz.

SADAKA

KÖLELİK

FAİZ

KAN DAVASI

EŞİTLİK

TİCARET

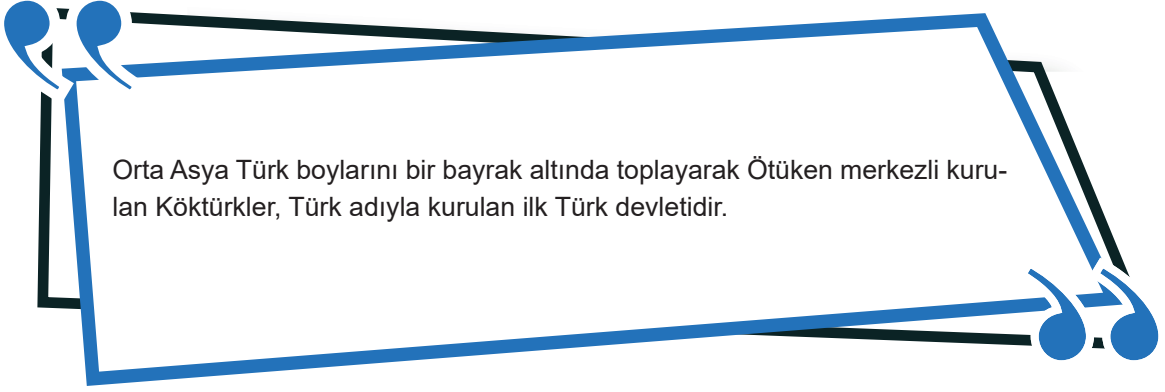
FALCILIK

PUTA TAPMA

DÜRÜSTLÜK

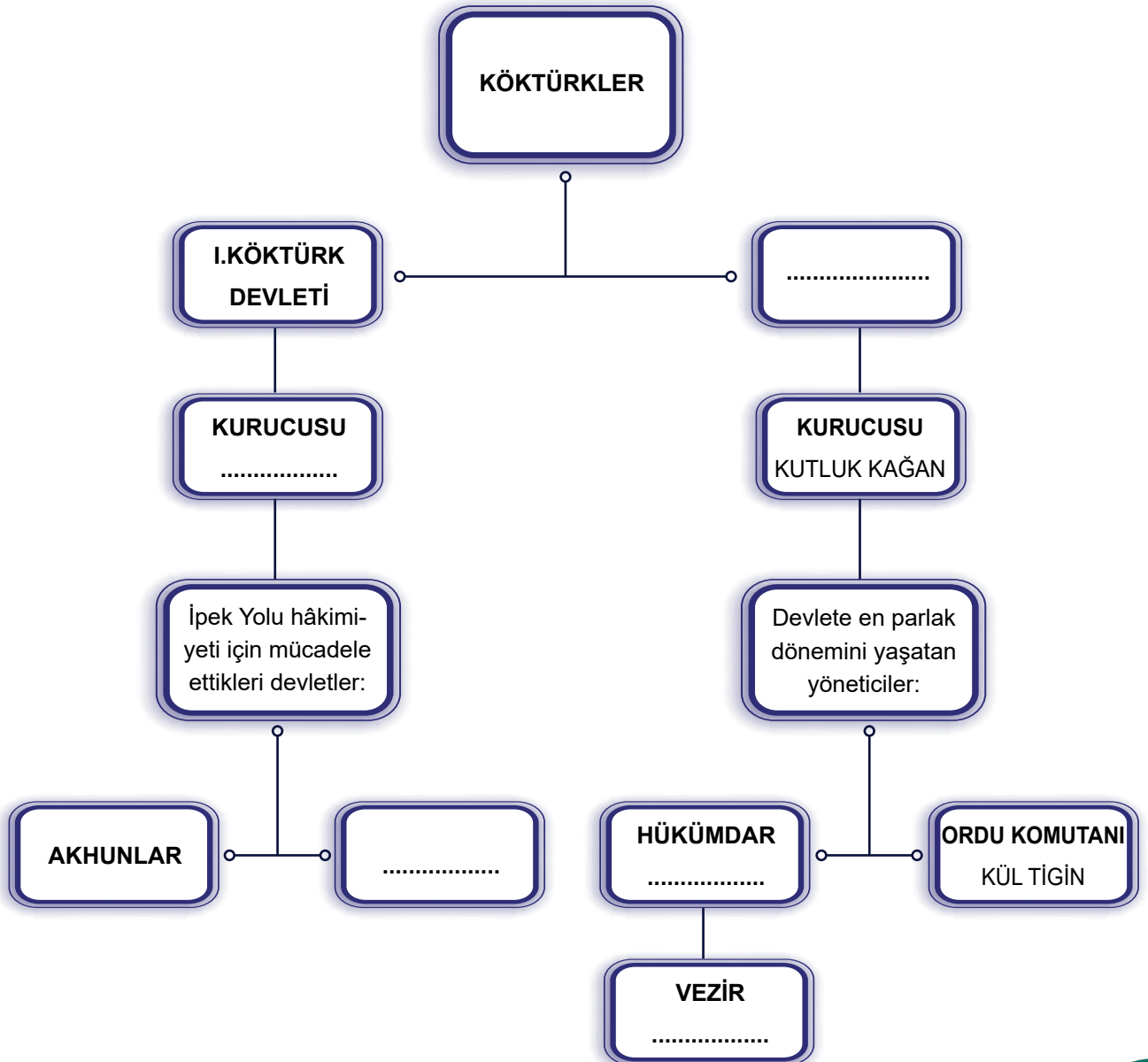
KUMAR

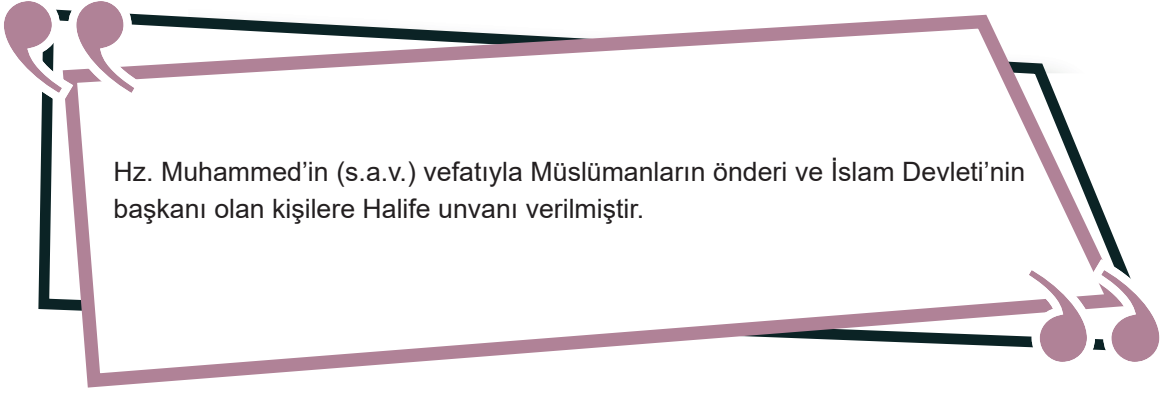

ETKİNLİK-3

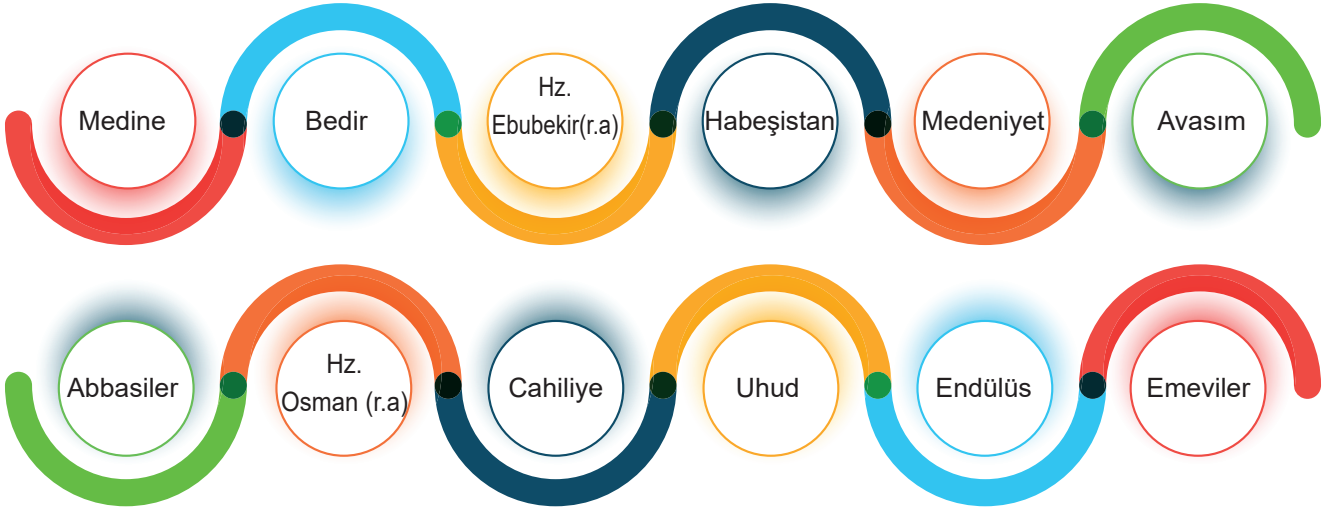
Köktürkler ile ilgili bilgilerin yer aldığı kavram haritasında “?” işareti ile belirtilen yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

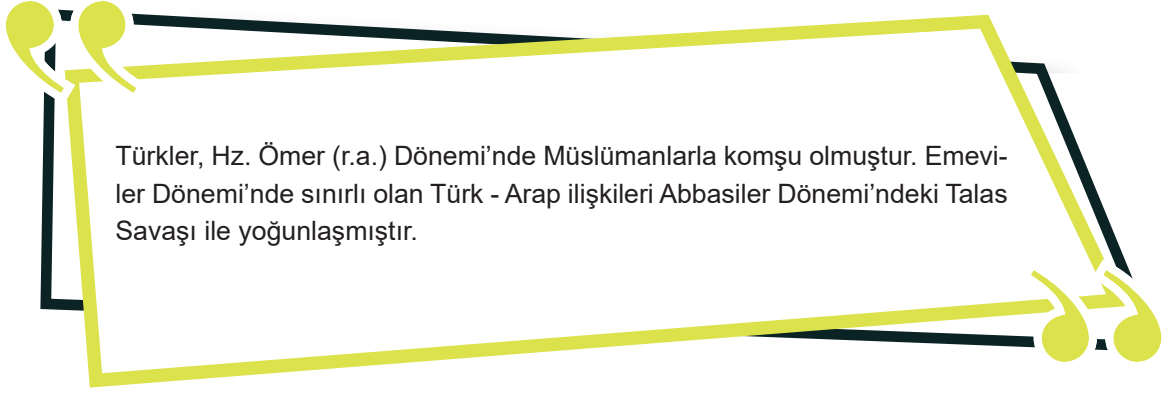

ETKİNLİK-4

Verilen kavramlardan uygun olanları seçerek cümlelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1. İslamiyet öncesinde Arap Yarımadası'ndaki dönem Dönemi olarak adlandırılır.
2. Müslümanların Mekkeli müşriklere karşı kaybettiği tek savaştır.
3. Müşriklerin baskılarıyla Müslümanların Mekke'yi terk ederek gittikleri ilk yer
4. Dönemi'nde Kur'an-ı Kerim çoğaltılarak önemli merkezlere gönderilmiştir.
5. Dört Halife Dönemi'nin ardından halifeliğin saltanata dönüştüğü dönem;
6. İslamiyet'in Avrupa'ya taşınmasıyla burada kurulan medeniyet

ETKİNLİK-5

İlk Müslüman Türk Devletleri ile bu devletlerin verilen özelliklerini örnekteki gibi eşleştiriniz.

A İlk Müslüman Türk devletidir.

Hindistan bölgesinde İslamiyet'in yayılmasına büyük katkı sağladılar.

En parlak dönemini Melik Şah'ın hükümdarlığında yaşadılar.

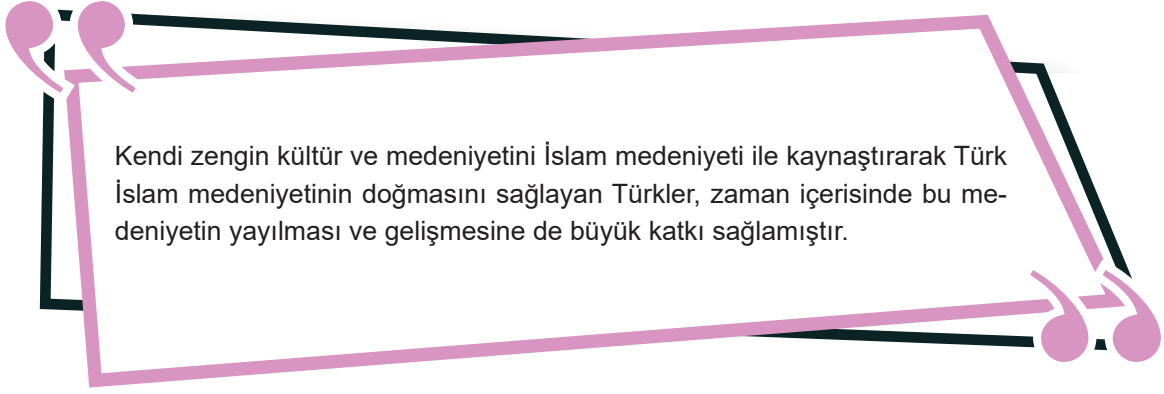
Dandanakan Savaşı sonrası bağımsızlıklarını kazandılar.

Biruni çalışmalarının büyük kısmını bu devlet himayesinde gerçekleştirdi.

Hükümdarları ilk kez "Sultan" unvanını kullandı.

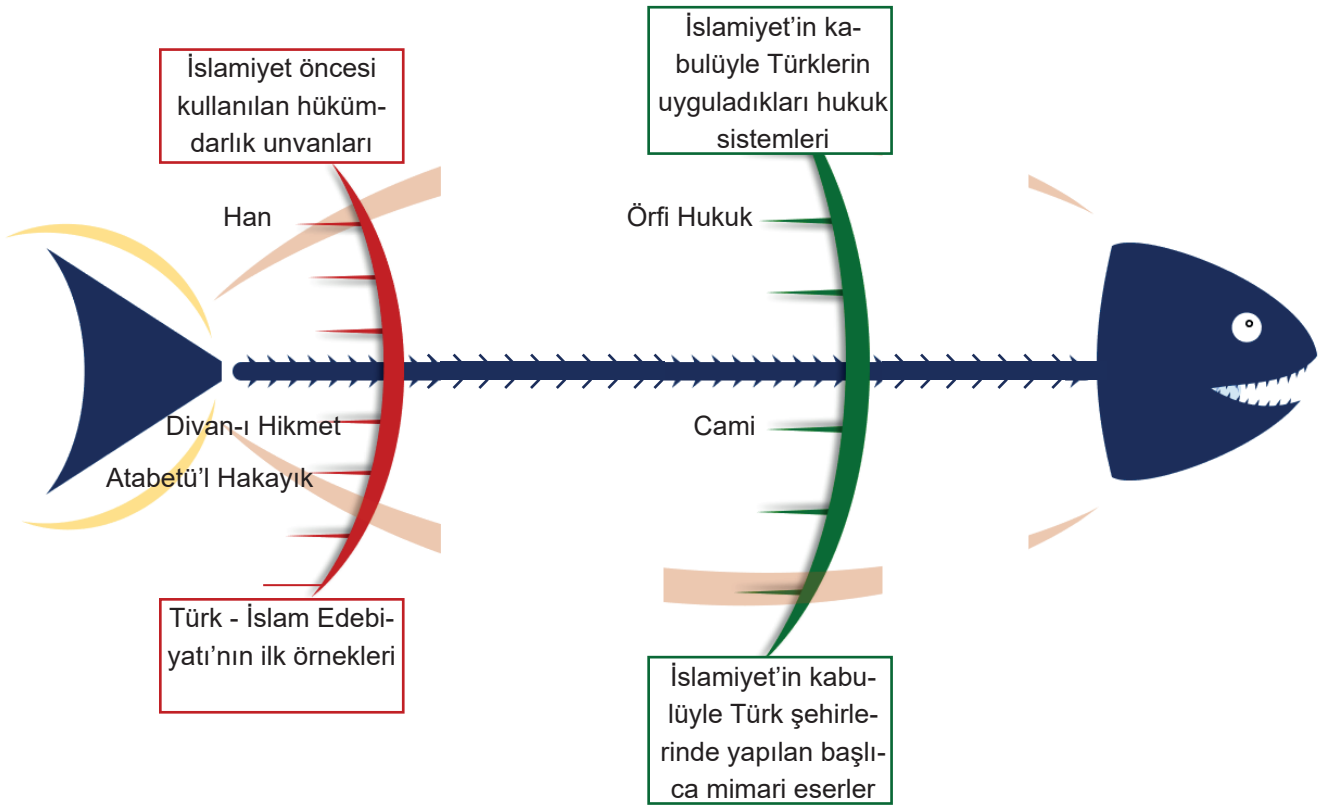
Yusuf Has Hacip ve Kaşgarlı Mahmut'un eserleriyle ön plana çıktılar.

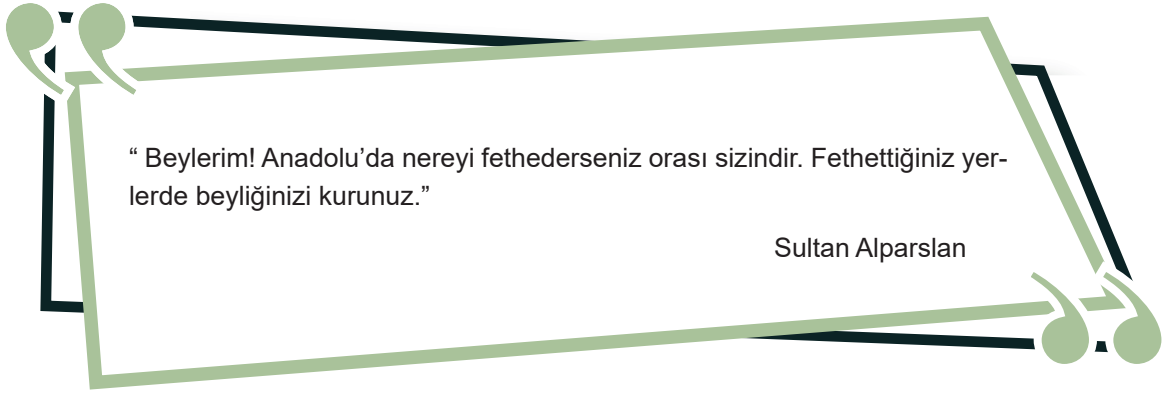
Vezir Nizamülmülk öncülüğünde Nizamiye Medreselerini kurdular.

ETKİNLİK-6

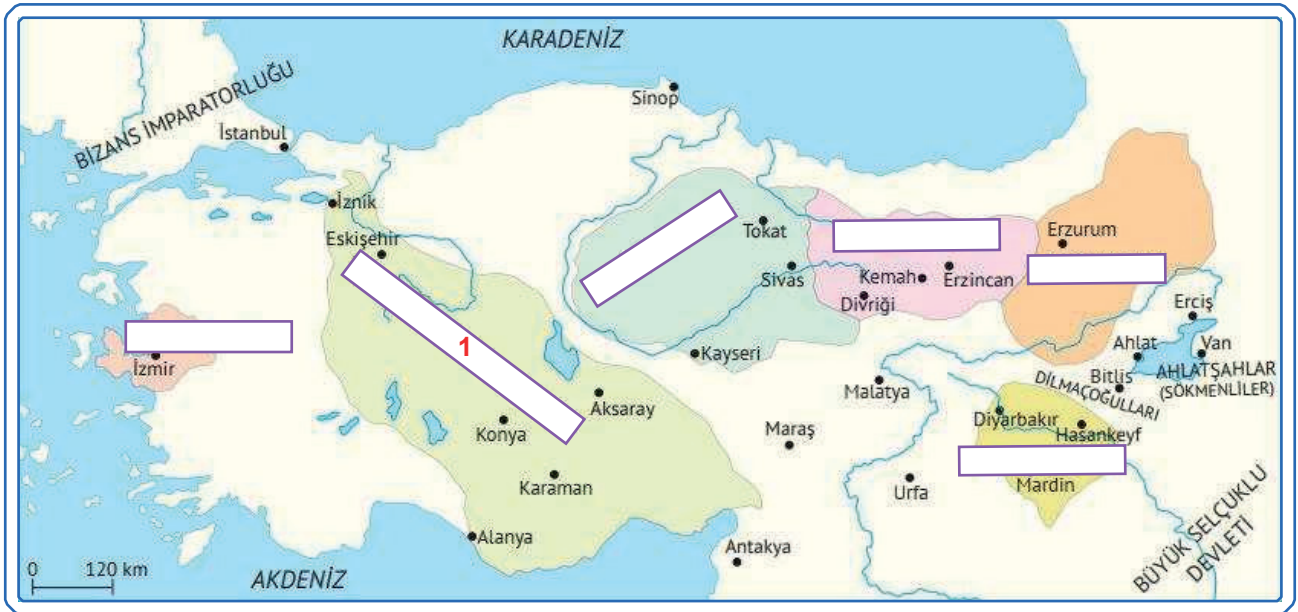
Görselde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

ETKİNLİK-7

Malazgirt Savaşı sonrası Anadolu’da kurulan ilk Türk beyliklerinin yerlerini harita üzerine örnekteki gibi yazınız.

1
ANADOLU
SELÇUKLU
DEVLETİ

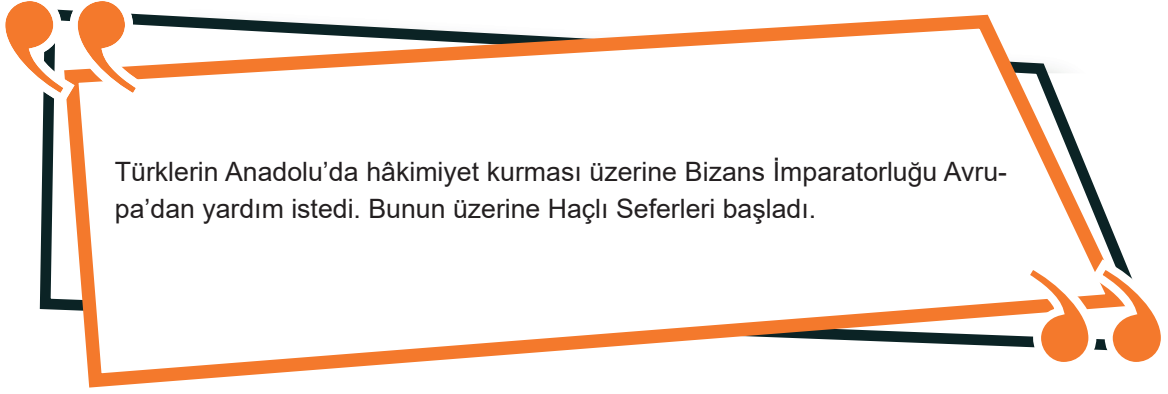
2
ARTUKLULAR

3
SALTUKLULAR

4
MENGÜCEKLİLER

5
ÇAKA BEYLİĞİ

6
DANIŞMENTLİLER

Türklerin Anadolu'da hâkimiyet kurması üzerine Bizans İmparatorluğu Avrupa'dan yardım istedi. Bunun üzerine Haçlı Seferleri başladı.

ETKİNLİK-8

Cümlelerde doğru olanların yanına “D”, yanlış olanların yanına “Y” yazınız.

1. Haçlı Seferleri'nin başlaması Anadolu'nun Türkleşme sürecini hızlandırdı.

☐

2. 1048 Pasinler Savaşı'yla Türklerin Anadolu'ya akınları başladı.

☐

3. Hz. Ebubekir (r.a.) Dönemi'nde Kur'an-ı Kerim kitap haline getirildi.

☐

4. Anadolu'daki Türk hâkimiyeti Miryokefalon Zaferi ile kesinleşti.

☐

5. Büyük Selçuklular Alâeddin Keykubad zamanında en parlak dönemini yaşadı.

☐

6. Hindistan'dan başlayıp Avrupa'ya kadar uzanan ticaret yoluna Baharat Yolu denir.

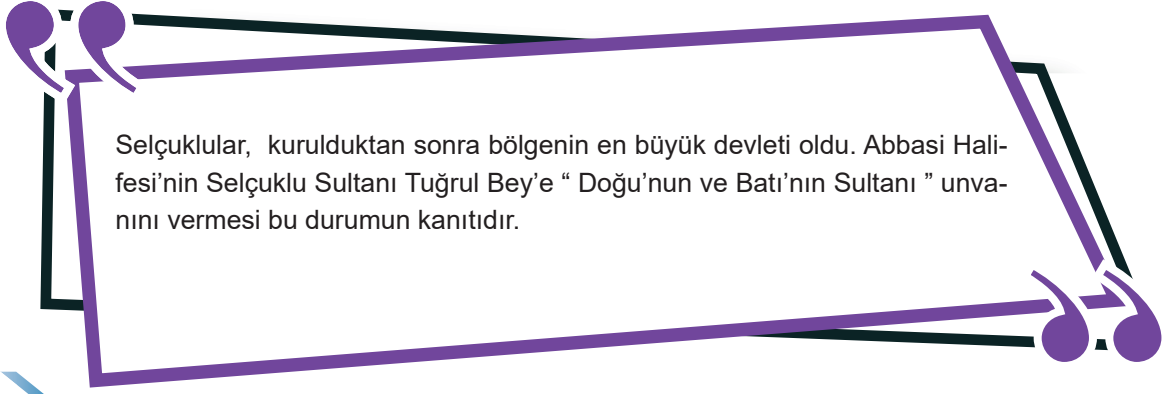
☐

7. Gaznelilerin ordularında filleri kullanmaları eski bir Türk geleneğidir.

☐

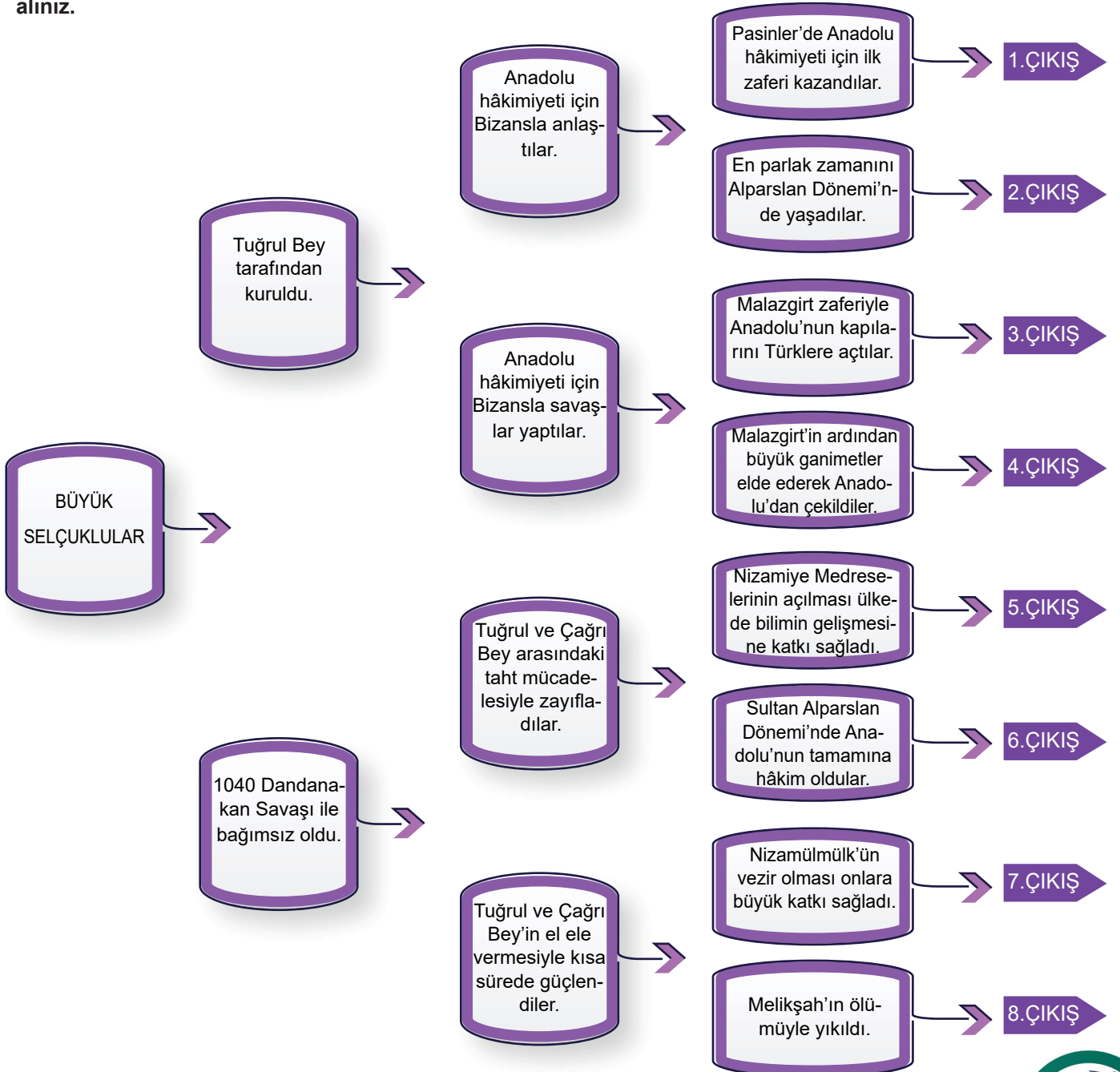
8. Dîvânu Lügâti't-Türk ilk Türkçe sözlüktür.

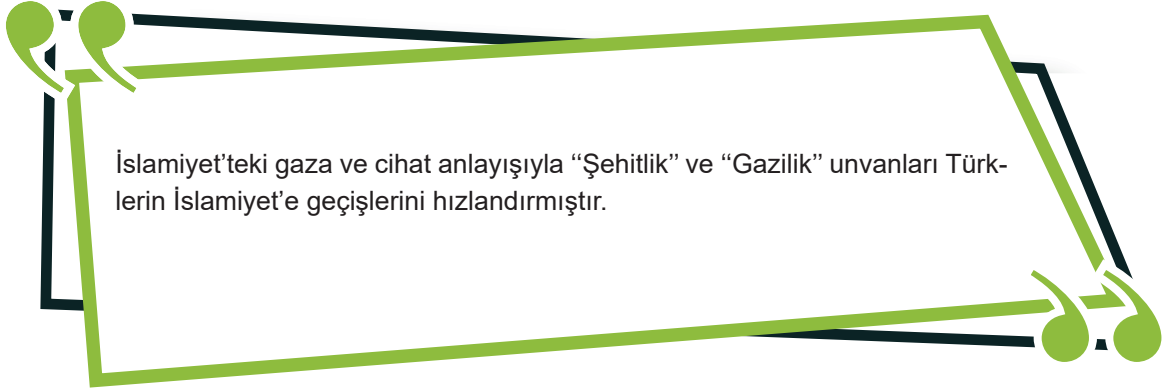
☐

ETKİNLİK-9

Büyük Selçuklu Devleti ile ilgili verilen bilgilerden doğru olanları takip ederek ulaşılacak çıkışı daire içine alınız.

ETKİNLİK-10

Verilen savaşları, bu savaşların taraflarının belirtildiği boşluklara doğru şekilde yerleştiriniz.

HENDEK
SAVAŞI

TALAS
SAVAŞI

DANDANAKAN
SAVAŞI

PASINLER
SAVAŞI

MİRYOKEFALON
SAVAŞI

HITTIN
SAVAŞI

BÜYÜK
SELÇUKLULAR

GAZNELİLER

HAÇLILAR

EYYUBİLER

MÜSLÜMANLAR

MÜŞRİKLER

ANADOLU
SELÇUKLULARI

BİZANS

BÜYÜK
SELÇUKLULAR

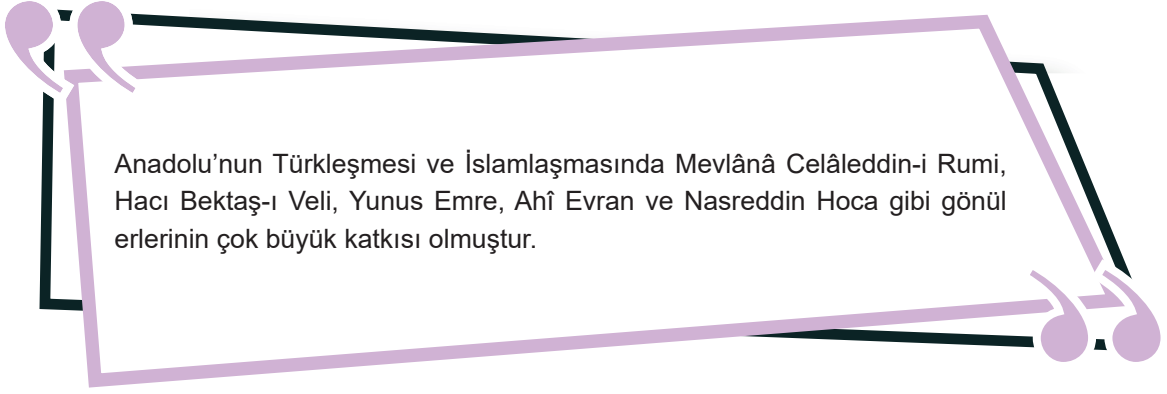

BİZANS

ABBASİLER

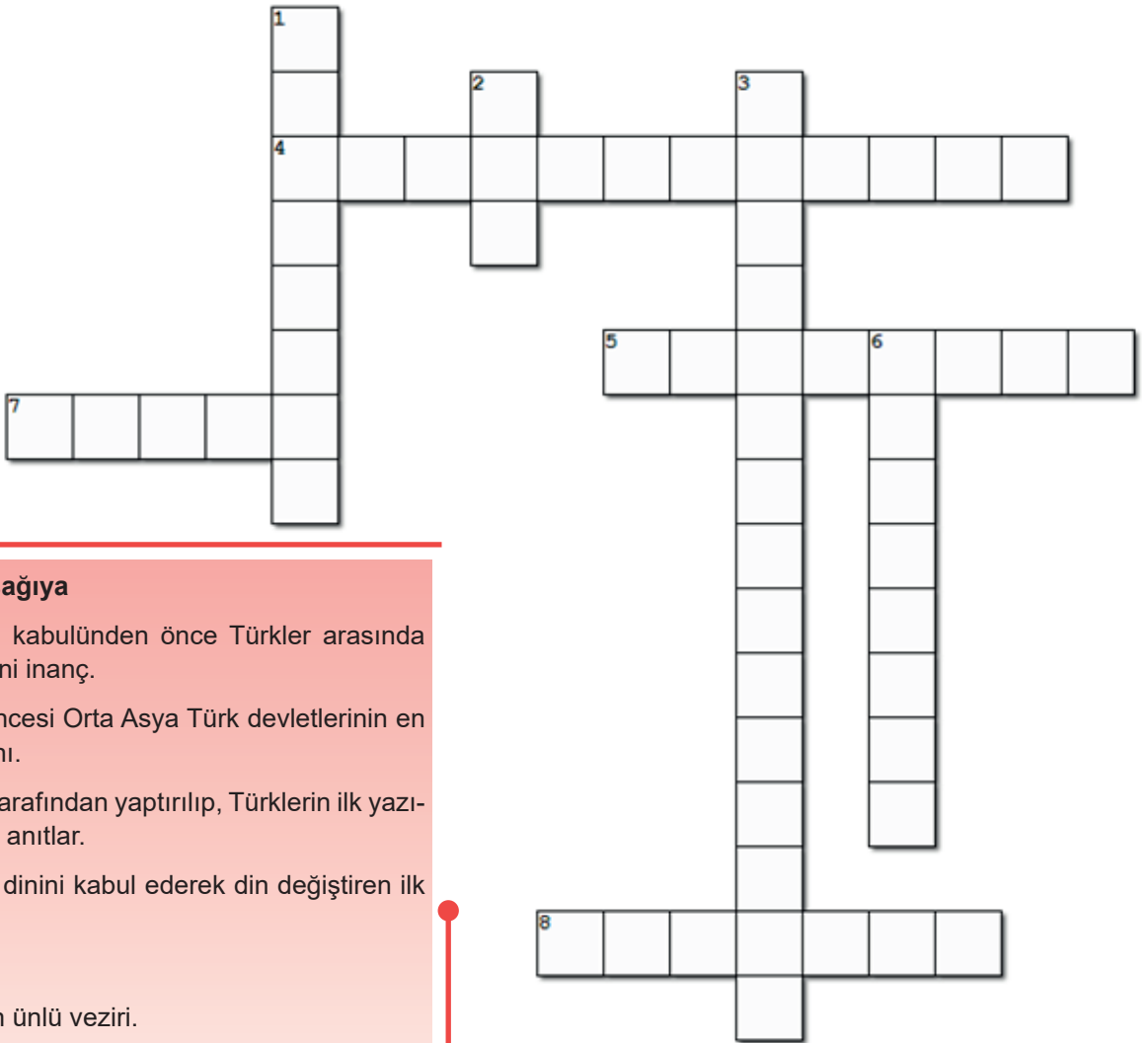

ÇİN

ETKİNLİK-11

Soruların cevaplarını bulmacadaki uygun yerlere yazınız.

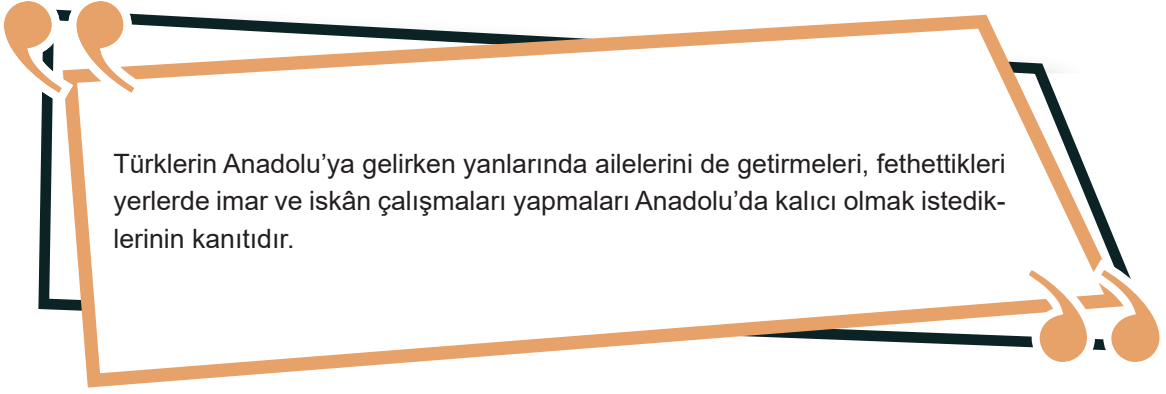

Yukarıdan Aşağıya

- 1- İslamiyet'in kabulünden önce Türkler arasında yaygın olan dini inanç.
- 2- İslamiyet öncesi Orta Asya Türk devletlerinin en büyük düşmanı.
- 3- Köktürkler tarafından yaptırılıp, Türklerin ilk yazılı eserleri olan anıtlar.
- 6- Maniheizm dinini kabul ederek din değiştiren ilk Türk devleti.

Soldan Sağa

- 5- Köktürklerin ünlü veziri.
- 8- Hz Muhammed'e (s.a.v.) Hira Mağarası'nda vahiy getiren melek.
- 7- Müslümanlarla Mekkeli müşrikler arasında yapılan ilk savaş.
- 4- Hun Türkleri tarafından başlatılan ve Avrupa Hun Devleti'nin kurulmasıyla sonuçlanan büyük göç.

Türklerin Anadolu'ya gelirken yanlarında ailelerini de getirmeleri, fethettikleri yerlerde imar ve iskân çalışmaları yapmaları Anadolu'da kalıcı olmak istediklerinin kanıtıdır.

ETKİNLİK-12

Anadolu'da yapılan ilk Türk mimari eser örneklerinin öncelikli yapılaş amacını örnekteki gibi verilen boşluklara yazınız.

Göktürklerden kalan Orhun Abideleri, İslamiyet öncesi döneme ait ilk yazılı eserler olarak kabul edilmektedir. Bu eserlerde Türklerin kültürleri, savaşları gibi bilgilerin yanı sıra hükümdarların özelliklerine de yer verilmiştir.

TEST - 1

Orhun Abideleri'nden alınan yukarıdaki alıntılar göz önünde bulundurulduğunda Bilge Kağan ve kardeşi Kül Tigin'in hangi özelliklere sahip olduğu söylenemez?

- A) Diğer Türk beylerine öğütler verdiler.
- B) Yaptıkları savaşların çoğunu kazandılar.
- C) Türk töresine yeni kanunlar eklediler.
- D) Ülke ekonomisini geliştirdiler.

TEST - 2

İslamiyet öncesi Arabistan'da insanlar; hürler, mevaliler ve köleler olmak üzere üç sosyal sınıfa ayrılmıştı. Kabileler halinde yaşayan bu toplumda tüm haklara hürler sahipti. Köleler ve cariyeler (kadın köleler) alınıp satılabilir, miras bırakılabilir, günlük işlerde çalıştırılabilirdi. Bir köle azat edilirse yani serbest bırakılırsa mevali sınıfına geçmiş olurdu.

Cahiliye Dönemi olarak da adlandırılan İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda yaşayan insanların özellikleriyle ilgili hangisi söylenebilir?

- A) İnsanların hepsini aynı değerde görmezlerdi.
- B) Tüm köleleri bir süre sonra azat ederlerdi.
- C) Köle olarak yalnızca kadınları seçerlerdi.
- D) Savaşı sevmeyen, barışçı bir toplumdur.

TEST - 3

İpek endüstri, eski çağlardan beri birçok milletin hayatında çok önemli bir yer tutmuştur. Uzak Doğu'dan gelen ipek ve baharat, Batı dünyası için, uluslararası ilişkilerde önemli bir rol oynamıştır.

İpek Yolu'nun Türk milleti için geçmişte büyük bir önemi vardı. Semerkant, Buhara, Tebriz gibi şehirler, Türk medeniyetinin simgesi ve İpek Yolu ticaretinde önemli şehir yerleşmelerindendi.

İpek Yolu Asya'yı Avrupa'ya bağlayan bir ticaret yolu olmasının ötesinde 2000 yıldan beri bölgede yaşayan kültürlerin, dinlerin, ırkların da izlerini taşımakta ve olağanüstü bir tarihsel ve kültürel zenginlik sunmaktadır.

Yoğun bir şekilde ipek, porselen, kağıt, baharat ve değerli taşların taşınmasının yanında kıtalar arasındaki kültür alışverişine de imkan sağlayan bu binlerce kilometre uzunluğundaki kervan yolları zaman içinde İpek Yolu olarak adlandırılmıştır.

İpek Yolu: Çin'den başlayarak Anadolu ve Akdeniz aracılığıyla Avrupa'ya uzanan dünyaca ünlü ticaret yoludur.

İpek Yolu / Tarih

eba

Görsel incelendiğinde, İpek Yolu ile ilgili hangi bilgiye kesin olarak ulaşılabilir?

- A) Yolun yapımı, birçok milletin bir araya gelmesiyle gerçekleşti.
- B) Türk şehirleri İpek Yolu'nun başlangıç noktasını oluşturdu.
- C) Doğu ve Batı medeniyetlerinin birbirini tanımasını sağladı.
- D) Avrupalıların Asya'ya egemen olmalarına zemin hazırladı.

TEST - 4

Malazgirt Zaferi ile ilgili harita ve bilgilere göre, savaşın kazanılmasında hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Bizans ordusunun zayıf birliklerden oluşması
- B) Anadolu'da yerleşmiş Türk nüfusun fazla olması
- C) Savaşın yapıldığı yerin Selçuklulara avantaj sağlaması
- D) Sultan Alparslan'ın ordularını başarılı bir şekilde yönetmesi

TEST - 5

Çinlilerle Abbasiler arasında yapılan ve Türklerin Abbasileri desteklediği Talas Savaşı (751), Türk İslam Dünyası açısından çok önemli sonuçlar da doğurmuştur.

- I. Müslümanlar matbaa, barut ve pusula gibi icatları öğrendi.
- II. Batı Türkistan, Çin egemenliğine girmekten kurtuldu.
- III. Türklerin İslam dinine geçişleri hız kazandı.

Talas Savaşı'nın siyasi ve kültürel sonuçları arasında hangileri yer alır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

Emevilerin efsane Komutanı Tarık bin Ziyad, ordusuyla Cebelitarık Boğazı'nı aşıp İspanya kıyılarına çıktıktan sonra emir vererek tüm gemilerini yaktırmış ve askerlerine; "Ey kardeşlerim! Görüyorsunuz, arkamızda deniz, önümüzde düşman var. Artık geriye dönüşümüz kalmadı. Düşmana saldırıp bu toprakları almaktan başka çaremiz yoktur." sözlerini söylemiştir.

TEST - 6

"Gemileri yakmak" deyiminin de hikâyesini oluşturan bu olayda, Tarık bin Ziyad'ın hangi düşünceyle hareket ettiği söylenebilir?

- A) Avrupa kıtasında kalıcı olmak istemiştir.
- B) Daha güçlü gemiler yaptırmayı düşünmüştür.
- C) Gemilerin masraflarından kurtulmak istemiştir.
- D) Kara ordusunun daha önemli olduğunu vurgulamıştır.

CEVAPLAR

ETKİNLİK-1

- Türklerin yaşadığı ülke anlamına gelen bölge: 9
- Türklerin en çok yetiştirdikleri hayvanlar: 1,10
- Asya Hun Devleti hükümdarları: 4,14
- Türklerle ait başlıca sözlü edebiyat unsurları: 2,15
- Köktürlere ait bir destan: 13
- İslamiyet öncesinde Türklerin kullandığı alfabeler: 6,12

ETKİNLİK-2

SADAKA

KÖLELİK

FAİZ

KAN DAVASI

EŞİTLİK

DÜRÜSTLÜK

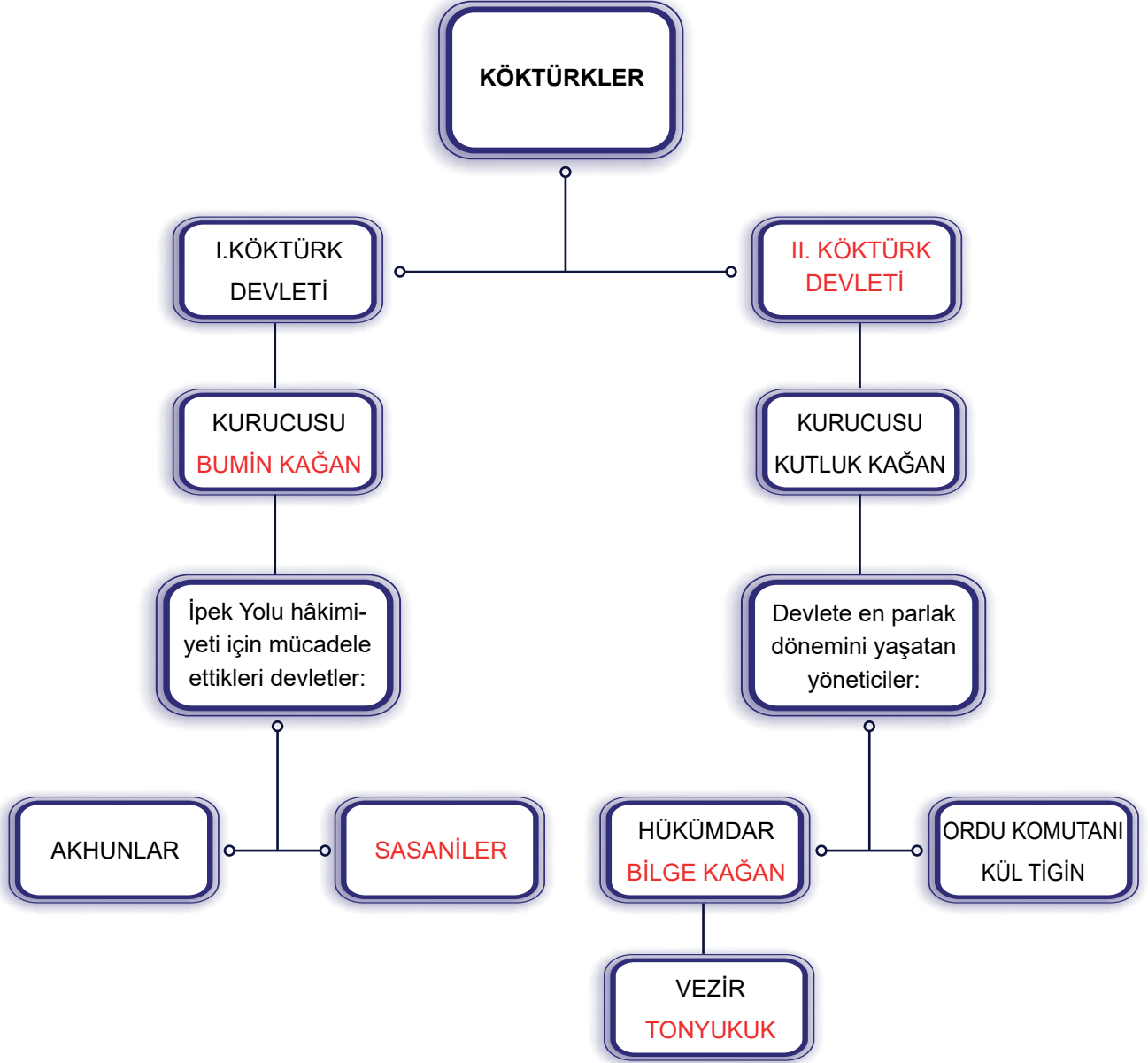
TİCARET

KUMAR

FALCILIK

PUTA TAPMA

ETKİNLİK-3

ETKİNLİK-4

1. İslamiyet öncesinde Arap Yarımadası'ndaki dönem **Cahiliye** Dönemi olarak adlandırılır.
2. **Uhud** Müslümanların Mekkeli müşriklere karşı kaybettiği tek savaştır.
3. Müşriklerin baskılarıyla Müslümanların Mekke'yi terk ederek gittikleri ilk yer **Habeşistan**.
4. **Hazret Osman (r.a.)** Dönemi'nde Kur'an-ı Kerim çoğaltılarak önemli merkezlere gönderilmiştir.
5. Dört Halife Dönemi'nin ardından halifeliğin saltanata dönüştüğü dönem; **Emeviler**.
6. İslamiyet'in Avrupa'ya taşınmasıyla burada kurulan medeniyet **Endülüs**.

ETKİNLİK-5

A İlk Müslüman Türk devletidir.

Hindistan bölgesinde İslamiyet'in yayılmasına büyük katkı sağladılar.

B

C En parlak dönemini Melik Şah'ın hükümdarlığında yaşadılar.

Dandanakan Savaşı sonrası bağımsızlıklarını kazandılar.

C

B Biruni çalışmalarının büyük kısmını bu devlet himayesinde gerçekleştirdi.

Hükümdarları ilk kez "Sultan" unvanını kullandı.

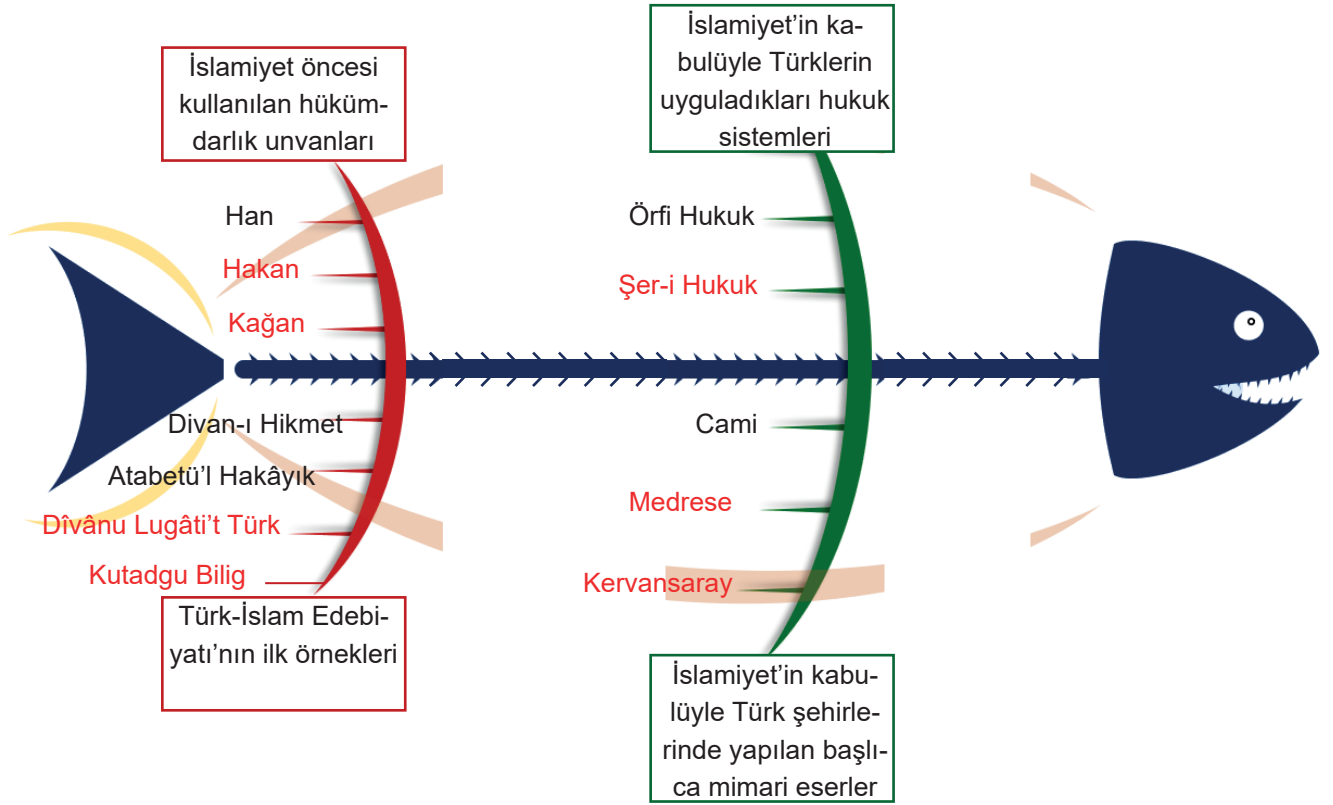
B

A Yusuf Has Hacip ve Kaşgarlı Mahmut'un eserleriyle ön plana çıktılar.

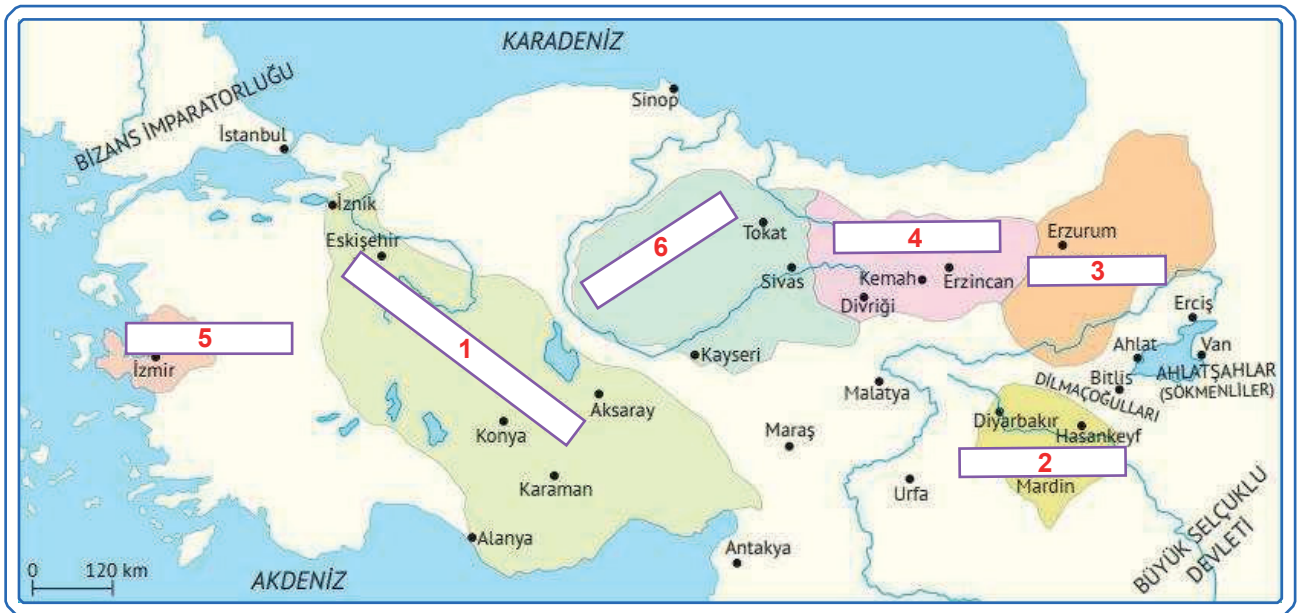
Vezir Nizamülmülk öncülüğünde Nizamiye Medreselerini kurdular.

C

ETKİNLİK-6

ETKİNLİK-7

ETKİNLİK-8

1. Haçlı Seferleri'nin başlaması Anadolu'nun Türkleşme sürecini hızlandırdı.

Y

2. 1048 Pasinler Savaşı'yla Türklerin Anadolu'ya akınları başladı.

Y

3. Hz. Ebubekir (r.a.) Dönemi'nde Kur'an-ı Kerim kitap haline getirildi.

D

4. Anadolu'daki Türk hâkimiyeti Miryokefalon Zaferi ile kesinleşti.

D

5. Büyük Selçuklular Alâeddin Keykubad zamanında en parlak dönemini yaşadı.

Y

6. Hindistan'dan başlayıp Avrupa'ya kadar uzanan ticaret yoluna Baharat Yolu denir.

D

7. Gaznelilerin ordularında filleri kullanmaları eski bir Türk geleneğidir.

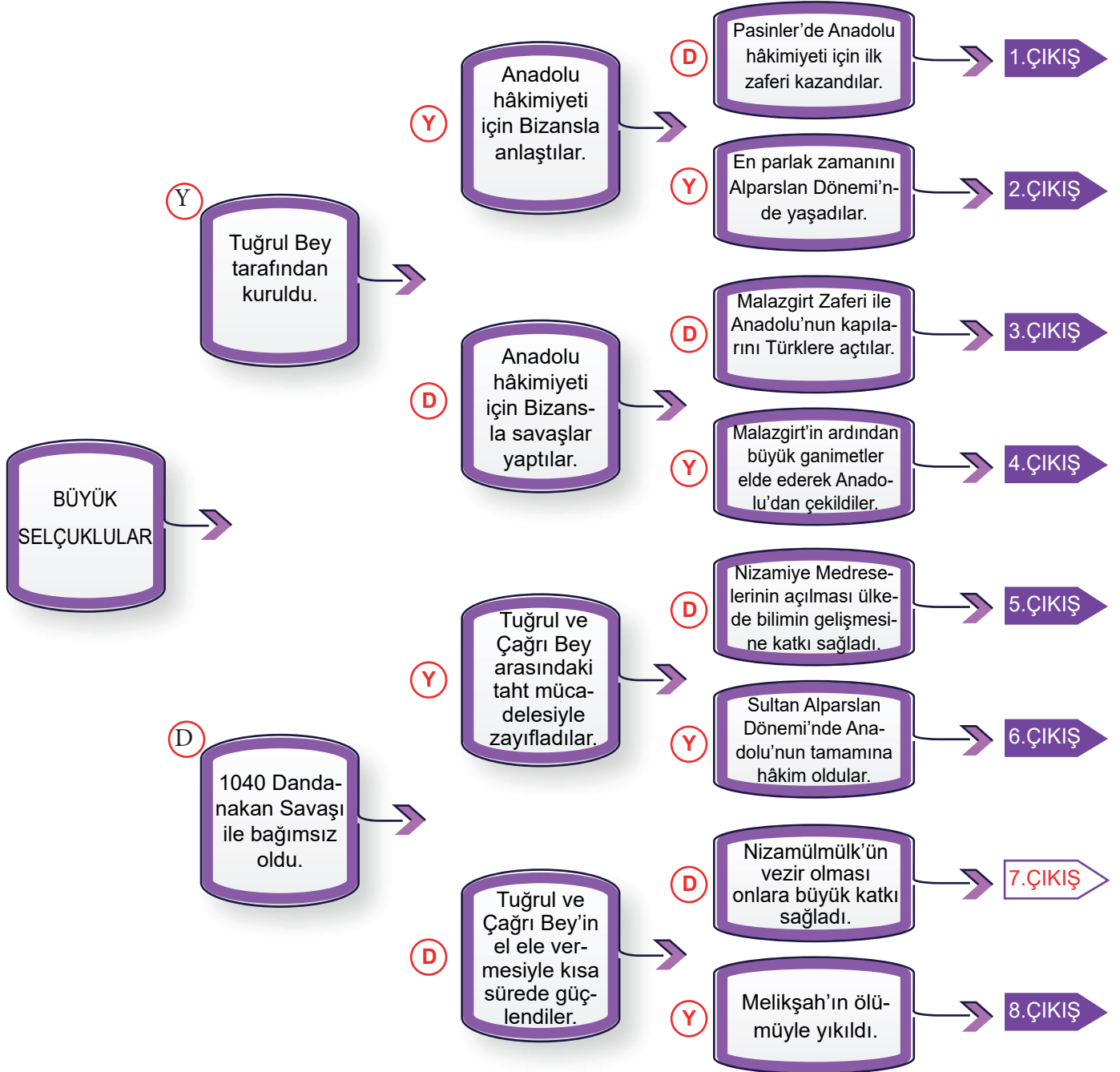
Y

8. Dîvânu Lugâti't -Türk ilk Türkçe sözlüktür.

D

ETKİNLİK-9

ETKİNLİK-10

BÜYÜK
SELÇUKLULAR

GAZNELİLER

Dandanakan
Savaşı

HAÇLILAR

EYYUBİLER

Hittin Savaşı

MÜSLÜMANLAR

MÜŞRİKLER

Hendek Savaşı

ANADOLU
SELÇUKLULARI

BİZANS

Miryokefalon
Savaşı

BÜYÜK
SELÇUKLULAR

BİZANS

Pasinler Savaşı

ABBASİLER

ÇİN

Talas Savaşı

ETKİNLİK-11

Yukarıdan Aşağıya

1- GÖK TANRI

2- ÇİN

3- ORHUN KİTABELERİ

6- UYGURLAR

Soldan Sağa

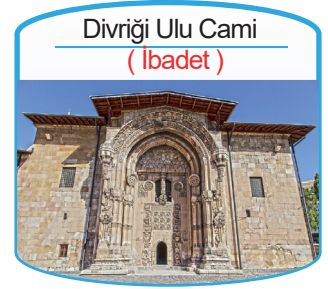
5- TONYUKUK

8- CEBRAİL

7- BEDİR

4- KAVİMLER GÖÇÜ

ETKİNLİK-12

Testler

- 1: C
- 2: A
- 3: C
- 4: D
- 5: B
- 6: A